

Bijzondere architectuur en design in Tsjechië

Bouwwerken uit de Tsjechische eeuw

Foto 1: Cultureel erfgoed, de televisietoren Ještěd ©Jested.cz

Foto 2: Het functionalistisch ingerichte stadje Zlín, Moravië ©Michaela Karásek Čejková

Foto 3: UNESCO Werelderfgoed Villa Tugendhat in Brno ©UPVISION

Gebouwen zijn getuigen van de tijd. Sommigen van hen herinneren aan een tijd van honderden jaren geleden, andere slechts van een periode van tientallen jaren. Gebouwen markeren de geschiedenis en hebben soms een belangrijkere rol gespeeld dan verwacht. Vijf monumenten die van historisch en architectonisch belang zijn voor Tsjechië.

1. Adolf Loos interieurs in Pilsen

“Ornament is a crime”, heeft de in Brno geboren architect Adolf Loos ooit eens gezegd. Simpel en functioneel dat was zijn visie. De architect Adolf Loos (1870-1933) wordt gezien als een van de meest vooraanstaande architecten van de 20ste eeuw. Hij was de mede-oprichter van moderne en pure architectuur waar kubisme, het ontbreken aan decoratie, simpelheid en hoge kwaliteit aan materialen de kenmerken zijn. Loos heeft van 1907-1910 in Pilsen gewoond en later nog in 1927-1932. Tijdens deze periodes heeft hij enkele luxe wooninterieurs ontworpen. Acht van deze interieurs zijn bewaard gebleven. Vier ervan werden pas geleden hersteld en zijn toegankelijk voor publiek. Zijn klanten waren vooral rijke Joodse families zoals de familie Vogel. Loos reconstrueerde hun appartement in 1928-1929. Tijdens de oorlog werd het huis bezet door de Duitsers en werd het een kantoorgebouw. In het Semler Appartement aan de Klatova straat 110 is een uniek detail te bewonderen van Loos, het zogenaamde raumplan. Voor Loos bestond er geen eerste of tweede verdieping, maar waren de ruimtes doorlopend waarbij elke ruimte een andere hoogte heeft. Het Semler appartement is alleen toegankelijk op afspraak. In de appartementen van de familie Vogel, Kraus, Bummer en het echtpaar Semler worden regelmatig rondleidingen geven.

2. Villa Tugendhat in Brno

Er zijn maar weinig Europese steden waar zoveel functionalistische gebouwen zijn te vinden als in Brno. Wandel door de luxe buitenwijk van Brno en je vind eenvoudige schoonheid uit de jaren 1920 en '30. In 1928 had Brno het modernste en grootste expositiecentrum van Europa. In de Moravische stad staat tevens de parel van de moderne architectuur: Villa Tugendhat. Het wordt beschouwd als het belangrijkste vooroorlogse werk van de architect Ludwig Mies van der Rohe. Samen met Brno Exhibition Center representeerde Villa Tugendhat de nieuwe identiteit van Tsjechoslowakije; een samenleving met de geest van moderne ideeën en technologische vooruitgang. De kosten voor de bouw van deze villa waren net zo hoog als dertig eengezinswoningen. Villa Tugendhat was een huwelijksgeschenk voor Greta Weis en Frits Tugendhat. Echter, het Joodse echtpaar woonde er maar voor acht jaar. Ze vluchtten voor de nazi's in 1938 die zich in de villa vestigden. Tot 1945 was de villa in gebruik door de Duitse geheime staatspolitie. Door een bomexplosie raakte de villa ernstig beschadigd en toen het Rode leger met hun paarden hun intrede in het huis deden raakte het gebouw nog meer in verval. De villa werd daarna een revalidatiecentrum, voordat het werd opgenomen als nationaal cultureel erfgoed in 1969 en cultureel UNESCO Werelderfgoed in 2001. Tegenwoordig is de villa toegankelijk voor bezoekers en vinden er regelmatig politieke bijeenkomsten plaats. Een historisch hoogtepunt was de bijeenkomst van de Tsjechische premier Václav Klaus en de Slowaakse premier Vladimír Mečiar op 26 augustus 1992. Op deze dag ondertekende ze in Villa Tugendhat de overeenkomst om Tsjechoslowakije te verdelen.

3. Zlín

Zlín is een stad in het zuidoosten van Tsjechië. Dit plaatsje is nauw verbonden met één van de belangrijkste figuren van de economische geschiedenis van het land, Tomáš Baťa. Hij startte een schoenenfabriek en dit groeide uit tot een succesvolle onderneming wereldwijd. In Nederland verscheen de eerste Bata winkel in 1922. Zijn succes in de schoenenindustrie was onthutsend en dit kwam ook tot uiting in zijn woonplaats Zlín. Toen hij in 1923 burgemeester werd, begon hij met de bouw van uniforme functionalistische huizen. Hij veranderde de infrastructuur in Zlín aan de eisen van een industriële stad. Er werden ongeveer anderhalf duizend familiehuizen, een bioscoop (de grootste van Centraal-Europa toentertijd), speeltuinen, winkels, scholen en een ziekenhuis gebouwd. Zlín is een geweldig voorbeeld hoe schoonheid en functionaliteit gecombineerd kan worden. In het tweede helft van de jaren '30 had Zlín het hoogste gebouw van Europa, Builing NO. 21 ofwel Bata's Skyscraper. Ook in het buitenland liet Bata schoenenfabrieken bouwen, zoals in Best in Brabant. Net als in Zlín werden hier functionele huizen gebouwd voor de medewerkers. De wijk staat bekend onder de naam Batadorp.

4. Televisietoren Ještěd

De televisietoren Ještěd is het meest iconische gebouw van Noord-Bohemen en hét symbool van het IJzergebergte. Op 1012 meter hoogte, op de top van de berg Ještěd, staat deze bijzondere constructie. In 1963 brandde de voormalige berghut af en twee jaar later werd begonnen met het nieuwe gebouw. De architect Karel Hubáček kreeg de opdracht en hij ontwierp een hyperboloïde gebouw van 100 meter hoog met een tv-zender,

hotel en een panoramisch restaurant. In de communistische tijd was het bijna onmogelijk om zo'n constructie te bouwen, maar het gebeurde. Voor sommige Tsjechen stond Ještěd symbool voor revolutie en een sprankje van vrijheid. Het gebouw kreeg in 1969 de Auguste Perret-prijs voor innovatieve toepassing van technologieën in de architectuur, de belangrijkste prijs ooit toegekend aan een Tsjechische architect. In 2000 werd de toren benoemd tot "Constructie van de 20ste eeuw" en in 2006 werd het verklaard tot nationaal monument. In 2012 is men begonnen met een grootschalige renovatie, waarbij de vereniging JEŠTĚD 73 in het leven is geroepen. Deze vereniging wilt het Ještěd-gebouw herstellen in haar oude glorie, zoals het was toen het gebouw in 1973 voor het publiek werd geopend. De eetzaal en sommige slaapkamers hebben al de transformatie ondergaan. Bezoekers kunnen wandelend of met een kabelbaan Ještěd bereiken.

5. Waterkrachtcentrale Dlouhé stráně

In het hart van het Jeseniky gebergte in Noordoost-Tsjechië is boven op de bergtop Dlouhé Stráně naast een schitterend uitzicht een andere verrassing: Een groot stuwmeer van 15 hectare. Het past precies op de vlakke bergtop op 1350 meter en 500 meter lager ligt een ander reservoir. Samen vormen zij de waterkrachtcentrale Dlouhé stráně. Het is de derde grootste waterkrachtcentrale ter wereld. Het is een bijzondere installatie, waarvan de bouw al begon in het communistische tijdperk. Het systeem levert een belangrijke bijdrage aan de stabilisering van de wisselende behoefte aan elektriciteit tussen dag en nacht. De Dlouhé stráně centrale, die is genoemd naar de heuvel waarop het bovenste meer ligt, is in 2005 uitgeroepen tot een van de zeven wonderen van de Tsjechische Republiek.

Meer informatie:

www.adolfoosplzen.cz/en/

www.villatugendhat.eu/en

www.ic-zlin.com

www.jested.cz

www.dlouhe-strane.cz

[Video Pilsen](#)

[Video Brno Villa Tugendhat](#)

Voor meer informatie of vragen over dit persbericht kunt u contact opnemen met
Erna Lise Snoeij – PR manager CzechTourism Benelux

snoeij@czechtourism.com

tel: 0615 963 820 / 0615 696 875